

Forord

Denne boken har som hovedmål å gi en praktisk introduksjon til dokumentstandarden HTML (Hyper Text Markup Language) og stilstandarden CSS (Cascading Style Sheets) for utvikling av webdokumenter, eller websider som slike dokumenter gjerne kalles. Boken er ikke et komplett referanseverk, men kan allikevel fungere som en oppslagsbok.

HTML og CSS er standarder vedtatt av World Wide Web Consortium (W3C – <http://www.w3c.org>). HTML-kodene brukes til å definere strukturen av dokumenter, f.eks. `<h1>Resultater</h1>`, som genererer en overskrift på nivå 1 med h1-elementet. CSS-kodene definerer stilen eller utseendet av dokumentet, f.eks. `h1 {color: blue}`. Riktignok inneholder HTML koder som kan brukes til å definere utseendet av elementer i dokumentet, men CSS gir langt flere og mer fleksible muligheter for å gi dokumentet ønsket utseende, og det er svært vanlig å bruke HTML og CSS sammen. Nettleserne støtter HTML og CSS, og det er vanlig at HTML-editorer også kan generere CSS-stilregler.

Dokumenter laget i (kun) HTML er *statiske*, dvs. at utseendet er fast og uten noen interaksjon med brukeren (som ser på dokumentet i sin nettleser). Boken går ikke inn på teknikker for utvikling av webdokumenter som er *aktive*, f.eks. lagrer skjemadata i en database, utfører beregninger, sender e-post automatisk m.m.. Aktive webdokumenter krever utførelse av programkode, som i mange teknikker er blandet med HTML-koden. [1] gir en innføring i utvikling av aktive webdokumenter med JavaScript, Php og MySQL (disse teknikkene forutsetter kjennskap til HTML).

I praksis vil vi i de fleste situasjoner bruke en eller annen HTML-editor til (automatisk) utvikling av HTML-kode (og CSS-kode). En fordel med å bruke en HTML-editor, sammenliknet med å skrive HTML-koden selv, at editoren har et forhåpentligvis brukervennlig grensesnitt for utvikling av

HTML-dokumenter, at den inneholder biblioteker av HTML-elementer (f.eks. overskrifter, tabeller, lister, grafiske objekter) som du enkelt kan inkludere i dokumentet, og – ikke minst – at du kan regne med at den lager riktig HTML-kode (dvs. uten feil i selve koden). Slike editorer gir deg også muligheten til å se på og editere HTML-koden direkte. Denne boken viser (i isolerte avsnitt) hvordan Microsofts *FrontPage 2002* kan benyttes. FrontPage er sannsynligvis den mest brukte HTML-editoren i verden. Andre HTML-editorer virker stort sett etter samme prinsipp som FrontPage.

Siden det fins HTML-editorer som genererer HTML-kode automatisk — hvorfor bør du da lære deg HTML (og CSS)? Her er noen viktige grunner:

- Du blir i stand til å modifisere HTML- (og CSS-)koden slik at dokumentet blir akkurat slik du ønsker det, dersom editoren av en eller annen grunn ikke klarer å lage dokumentet slik du ønsker.
- Du blir i stand til å inkludere kode som du har fått tak i ett eller annet sted, på riktig sted i dokumentet. Et eksempel er når du skal inkludere HTML-kode som installerer en besøksteller som egentlig prosesseres eller kjøres på en fjern eller fremmed webtjener, på din webside. HTML-koden som du skal inkludere i ditt dokument, vil da ha blitt laget for deg og sendt deg automatisk fra det nettstedet som tilbyr deg å ta i bruk besøkstellersen.
- Du blir i stand til å utvikle eller modifisere HTML-dokumenter bare med en ordinær tekst-editor – kildekoden for et HTML-dokument består jo bare av ordinære tekstkoder. Du kan bruke f.eks. Notepad (norsk: Notisblokk) i Windows.
- Det er nødvendig å beherske HTML for å kunne lage aktive webdokumenter basert på HTML med innbakt programkode skrevet i f.eks. JavaScript eller PHP [1].

Det er altså gode grunner til både å lære å bruke en HTML-editor og å beherske HTML-kode (og CSS-kode).

Boken er basert på HTML-standard nr. 4, som er den sist vedtatte HTML-standard. (Disse og andre standarder vedtas av World Wide Web Consortium – W3C.)

Boken beskriver ikke HTML-skjemaer (eng.: forms). Grunnen er at skjemaer i praksis benyttes kun sammen med programkode som behandler de dataene som skjemaene inneholder. [1] beskriver bl.a. HTML-skjemaer og behandling av skjemadata med JavaScript og med PHP.

Denne boken forutsetter at du har grunnleggende kunnskap om og ferdigheter i bruk av PC og Windows , samt grunnleggende kunnskaper om Internett og web. Jeg tillater meg i den forbindelse å nevne min bok *Internett* (se <http://techteach.no>), som gir en introduksjon til Internett og dets applikasjoner, inkl. web.

For å kunne arbeide med eksemplene i boken, må du som et minimum ha PC med en teksteditor, f.eks. Notisblokk, og en nettleser, f.eks. Internet Explorer eller Netscape eller Opera, installert. Du kan vise webdokumentene lokalt i nettleseren. Du trenger altså ikke være tilkopleet Internett.

Jeg har prøvd å skrive kort, konsist og konkret. Jeg bruker norske uttrykk med mindre det er naturlig å velge engelske.

Alle dokumentene som er beskrevet i boken er tilgjengelige fra bokas hjemmeside på <http://techteach.no> (brukernavn: ..., passord:).

Litt om min egen bakgrunn: Jeg er sivilingeniør, utdannet ved NTNU (NTH) i 1985 innen teknisk kybernetikk. Jeg har gjennom flere år undervist i websideutvikling i kurs og fag ved Høgskolen i Telemark. Jeg driver nettbasert fjernundervisning i emnet for HiT og NKI. Jeg har arbeidet aktivt med websideutvikling i mange år.

Takk til min familie (kona Hong og barna Heidi, Henning, Ida, Inge og Daniel) som har gitt meg gode arbeidsmuligheter. Takk også til Tapir Akademisk Forlag for støtte til skrivearbeidet.

Finn Haugen
Skien, april 2003